

การศึกษาริบทการดำเนินชีวิตของครอบครัวที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมดูแลสุขภาพช่องปาก ในเด็กปฐมวัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงปัจจัยระดับมหภาคและจุลภาคที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมดูแลสุขภาพช่องปากในเด็กปฐมวัย โดยเป็นการศึกษาวิจัยเชิงพรรณนา เก็บข้อมูลด้วยระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพจากครอบครัวที่มีเด็กอายุ 0-5 ปีในพื้นที่บ้านสวนพัฒนา และบ้านด้าม ค่ายลสวน อำเภอมือง จังหวัดน่าน

ผลการศึกษาพบว่า การดำเนินชีวิตของครอบครัวมีการเปลี่ยนแปลงไปจากผลกระทบของ ปัจจัยมหภาคและจุลภาค ปัจจัยมหภาคประกอบด้วยการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคม การพัฒนาทางเทคโนโลยีการสื่อสารโฆษณา และลักษณะทางวัฒนธรรม ในขณะนี้เห็นได้ว่าภายใต้การพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคม ส่งผลให้ผู้ปกครองโดยเฉพาะพ่อแม่ต้องออกไปทำงานนอกบ้าน การดูแลเด็กเป็นหน้าที่ของปู่ย่าตายาย ประกอบกับเกิดวัฒนธรรมการดูแลเด็กโดยสถานรับเลี้ยงเด็ก บทบาทหน้าที่ด้านการฝึกอบรมของครอบครัวจึงลดลง ขณะที่สื่อโฆษณาทางโทรทัศน์พยายามจูงใจให้ผู้ปกครองเกิดพฤติกรรมบริโภคตามสื่อ

ปัจจัยมหภาคเหล่านี้เมื่อผสมเข้ากับปัจจัยจุลภาคของครอบครัวซึ่งได้แก่ องค์ประกอบด้านประชากรของผู้ปกครอง ลักษณะโครงสร้างครอบครัว สถานภาพทางเศรษฐกิจสังคม วิธีการเลี้ยงดูเด็ก ทักษะคิดและการเป็นแบบอย่างด้านสุขภาพของผู้ปกครอง ความมีวินัย ความเครียดและเหตุการณ์วิกฤติ สัมพันธภาพและการทำหน้าที่ของครอบครัว ทักษะชีวิต และการสนับสนุนทางสังคม ซึ่งพบว่าผู้ปกครองยังขาดทักษะชีวิตด้านการเรียนรู้เท่าทัน เมื่อประกอบกับทัศนคติด้านสุขภาพที่ไม่ถูกต้องและวิธีการเลี้ยงดูเด็กที่ไม่ค่อยเข้มงวด การมีภาวะความเครียดและเหตุการณ์วิกฤติจากสภาพเศรษฐกิจซึ่งส่งผลกระทบต่อสัมพันธภาพในครอบครัว รวมทั้งขาดการสนับสนุนทางสังคม เป็นผลให้ผู้ปกครองไม่ได้ปลูกฝังความมีวินัยในด้านพฤติกรรมดูแลสุขภาพช่องปาก ให้เด็กบริโภคนมและขนมอย่างอิสระโดยไม่ได้อบรมดูแลการทำความสะอาดช่องปากแก่เด็ก

อย่างไรก็ตามภายใต้การเปลี่ยนแปลงของปัจจัยมหภาคและจุลภาค พบว่าปัจจัยที่มีส่วนช่วยให้ผู้ปกครองเกิดพฤติกรรมดูแลสุขภาพช่องปากที่พึงประสงค์ คือ ทักษะชีวิตด้านการเรียนรู้ ทำให้ผู้ปกครองมีการฝึกอบรมดูแลเด็กทั้งในด้านพฤติกรรมบริโภคและการดูแลความสะอาดช่องปาก ผลที่ตามมาคือ เด็กมีสุขภาพช่องปากที่ดี

จากผลการศึกษาเห็นได้ว่าพฤติกรรมดูแลสุขภาพช่องปากเด็กภายใต้การดำเนินชีวิตของครอบครัวไม่ได้เป็นผลจากปัจจัยใดปัจจัยหนึ่ง แต่เป็นผลจากการผสมผสานเชื่อมโยงของปัจจัยทั้งระดับมหภาคและจุลภาค การมีพฤติกรรมดูแลสุขภาพช่องปากในลักษณะที่พึงประสงค์หรือไม่พึงประสงค์ขึ้นกับการเรียนรู้และปรับตัวของครอบครัวต่อการทำหน้าที่เป็นสถาบันแรกเริ่มในการอบรมกล่อมเกลาเด็ก

This thesis, the study of the context of family life styles associated with oral health care behavior in early childhood, was performed to determine factors , namely micro and macro systems associating oral health care behavior of young children. The methodology was a descriptive study using various qualitative data collection. Key informants were parents, who have 0-5 years-old children, resided in 2 villages, Suak Pattana and Tham , Nan province.

The results of the study showed that family life styles presently were changed by integration of both factors mentioned above. Macro systems were composed of socioeconomic development, advertising technology development, and culture characteristics. Under the socioeconomic development, parents have been driven to work outside. Therefore, burden of child bearing has been taking change by their grandparents. Moreover, roles of nurseries are more acceptance causing the reduction of family function to raise their children. In addition, children care takers' consumption behavior were influenced by persuasion of media such as television.

The other factors, micro systems composed of demographic factors, socioeconomic status, family structure, pattern of child care, attitude and parent role models, family discipline, stress, family crisis, family interaction, family function, life skills and social support were important of this study. The finding showed that young children discipline of oral health care behavior was not established by their caretakers. They were freely consume milk and snacks without training of oral cleansing. The caretakers have lack of life skill learning. They also had wrong attitude toward health as well as loose discipline of child bearing. However, under changing of macro and micro factors, it is found that some family had proper oral health behavior. Factors that help those caretakers to have good oral care health behavior is learning life skills. Therefore, they trained their children' discipline about dietary and oral cleansing behavior. Consequently, the children embedded with a good oral health care.

In conclusion, the results of the study indicated that young children oral health care behavior under the family life styles give rise from integration of macro systems and micro systems. Having satisfied or unsatisfied oral health care behavior depend on family learning and adaptation to their function as the first institution for teaching their children.